

ویژه

اعتراض شدیدالحن ایران دربارۀ اقدام کانادا علیه سپاه

در پی اقدام خصمانه دولت کانادا در تروریستی توصیف کردن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سفیر ایتالیا در تهران که مسئولیت حفاظت از منافع کانادا را بر عهده دارد، توسط مدیرکل آمریکا به وزارت امور خارجه فراخوانده شد.

در این فراخوانی، اعتراض شدید کشورمان به اقدام غیرقانونی و خلاف حقوق بین‌الملل دولت کانادا به حافظ منافع این کشور ایلاغ و ضمن هشدار نسبت به تبعات این اقدام، بر حق ایران در اتخاذ تدابیر لازم و اقدامات متقابل تأکید گردید.
سفیر ایتالیا نیز گفت مراتب را سریعاً به دولت کانادا منعکس خواهد کرد. سرپرست وزارت امور خارجه ایران در واکنش به اقدام خصمانه دولت کانادا علیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در پیامی در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس (توییتر سابق) نوشت: اقدام غیرقانونی کانادا در تروریستی توصیف کردن بخش لاینفک نیروی رسمی نظامی جمهوری اسلامی ایران که نقشی بی بدیل در دفاع از امنیت ملی و تمامیت سرزمینی ایران عزیز و حراست از امنیت و ثبات منطقه و مقابله با تروریسم داعشی داشته و دارد، تحریک بدسگالانه و ناقض اصول و قواعد حقوق بین الملل، هدیه‌ای سخیف به رژیم «هسل کش»، تروریست‌ها و دیگر دشمنان صلح و ثبات منطقه‌ای است.

سرپرست وزارت خارجه تصریح کرد: مسئولیت عواقب این تصمیم تحریک‌آمیز و غیرمسئولانه، بر عهده دولت کانادا خواهد بود. باقری در پایان پیام خود این بیت از شاهنامه فردوسی: «همه دشمنان از تو پر بیم باد، دل بدسگالان به دو نیم باد» را استفاده کرد.

سخت‌گویی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز، اقدام سیاسی، غیرمتعارف و ناپس‌دانه دولت کانادا در تروریستی اعلام کردن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را شدیداً محکوم کرد.

«ناصر کنعانی» هم این تصمیم نسنجیده دولت کانادا را حرکتی خصمانه و مغایر با موازین و اصول پذیرفته شده حقوق بین‌الملل از جمله برابری حاکمیت‌ها و عدم مداخله در امور داخلی دولت‌ها و مصداق تعرض به حاکمیت ملی ایران دانست. سخت‌گویی دستگاه دیپلماسی تأکید کرد: اقدام شمشز کننده دولت کانادا علیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، تأثیری در تولید قدرت مشروع و بازدارنده و افزایش سطح و دامنه اقتدار این نیروی پرافتخار برآمده از متن ملت ایران ندارد. جمهوری اسلامی ایران حقوق خود را در پاسخ متناسب و متقابل در قبال این اقدام مغایر حقوق بین‌الملل و علیه ملت و دولت ایران برای خود محفوظ می‌داند.

ریولیتیک

رایزنی فشرده ایران و قطر درباره جنگ غزه

سرپرست وزارت امور خارجه با شیخ محمد بن عبدالرحمن آل ثانی نخست‌وزیر و وزیر امور خارجه قطر در دوحه ملاقات و گفت‌وگو کرد. باقری در این دیدار اقدام دولت قطر برای اعزام هیات عالی‌رتبه به تهران و ادای احترام به مقام شهدای پرواز اردیبهشت و تسلیت به دولت مردم ایران را نشانه همدلی در شرایط سخت و عمق پیوند دوستی میان دو کشور و دو ملت ایران و قطر توصیف کرد.

وی ضمن مثبت ارزیابی کردن روند مناسبات دوجانبه در حوزه‌های مختلف سیاسی و اقتصادی و همکاری‌های منطقه‌ای، از نقش موثر شهید آیت الله ربیعی و شهید امیرعلیهالپهلان در بنا نهادن مناسباتی بلندمدت و پایدار میان دو کشور متجدد کرد و اظهار داشت: شرایط منطقه و منافع ملت‌های منطقه اقتضا می‌کند که همه طرف‌ها برای توقف نسل‌کشی در غزه و حمایت از مردم مظلوم غزه بهره برد.

سرپرست وزارت امور خارجه با تأکید بر سیاست راهبردی جمهوری اسلامی ایران در تحکیم مناسبات با همسایگان، تصریح کرد: سیاست همسایگی دولت آیت الله ربیعی امروز به فصل مشترک همه طرف‌های تبدیل شده که امنیت و توسعه پایدار را جستجو می‌کنند، هم‌براین بدون تردید این اولویت راهبردی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بدون وقفه استمرار خواهد داشت.

در این دیدار شیخ محمد بن عبدالرحمن آل ثانی نخست وزیر و وزیر امور خارجه قطر ضمن ابراز تسلیت مجدد به دولت و ملت ایران بابت فقدان رئیس جمهور و وزیر امورخارجه نقش ایشان در پیشبرد مناسبات دو کشور و حمایت از ملت فلسطین را ممتاز خوانده و ابراز امیدواری کرد ملت ایران با گذر از این شرایط و موفقیت در انتخابات پیشرو، با صلابت و قدرت بیشتر به پیشرفت در همه عرصه‌ها ادامه داده و مناسبات فی مابین بیش از گذشته ارتقا یابد. نخست وزیر و وزیر امور خارجه قطر با اشاره به تحولات منطقه و فلسطین و سیر رخدادهای غزه شرایط موجود را بسیار خطیر ارزیابی و بر ضرورت تداوم رایزنی‌های دو کشور به منظور کمک به ثبات و امنیت منطقه تأکید کرد.

علی باقری عصر چهارشنبه (۳۰ خرداد) با استقبال مقام‌های وزارت امور خارجه قطر و سفیر جمهوری اسلامی ایران وارد دوحه شد. سرپرست وزارت خارجه همچنین بامداد پنجشنبه‌ای با اسماعیل هنیه رئیس دفتر سیاسی حماس در دوحه دیدار و گفت‌وگو کرد.

استر اتزبک

لژوم توجه دولت چهاردهم به مشکلات مناطق مرزی

کارشناس مسائل سیاسی گفت: دولت چهاردهم می‌تواند آغازگر مسیری باشد که دولت‌های بعدی هم در همان راستا فرایند تمرکز زدایی را پیش ببرند و این موضوع الزاماً به معنای فدرالیسم و راهکارهای رادیکالی نیست بلکه می‌تواند در قالب ساختارهای موجود ولی با عزم و اراده بیشتری صورت بگیرد. به گزارش دیدبان حقوق بشر کردستان ایران، مصطفی انتظاری کارشناس مسائل سیاسی در گفت‌وگویی در خصوص مهم‌ترین مطالبات مردم مناطق مرزی و گردنشین ایران از دولت چهاردهم، اظهارداشت: یکی از موضوعات مهمی که ایران دست‌کم در یک قرن اخیر با آن روبرو بوده موضوع عدم توسعه نامتوازن به لحاظ جغرافیایی هست که متأسفانه نه فقط منجر به محرومیت استان‌ها و مناطق مرزنشین شده بلکه در کلیت موضوعات اجتماعی نیز ما دچار آسیب‌هایی شده‌ایم. وی با بیان اینکه تنها راه‌حل این مشکل توسعه متوازن است و باید نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری به آن توجه لازم را داشته باشند، گفت: در دولت‌های قبلی یک سلسله اقداماتی جهت حل این موضوعات صورت گرفته، اما واقعیت این هست که اقدامات انجام شده کافی نبود.

این کارشناس افزود: به نظر می‌رسد که دولت چهاردهم باید با تمرکز بیشتری به حل مشکلات مناطق مرزی و استان‌های محروم بپردازد، استان‌هایی همچون کردستان، سیستان و بلوچستان و خوزستان که علی رغم وجود ثروت‌هایی که دارند، دچار محرومیت‌های مزمن و تاریخی هستند که دولت آینده باید به طور ویژه‌تری به آن‌ها توجه داشته باشد تا این محرومیت‌های تاریخی به تدریج برطرف نشوند. انتظاری تصریح کرد: متأسفانه تمرکز منابع در تهران و چند شهر بزرگ کشور باعث شده که اقدامات کافی در مناطق مزبور صورت نگیرد و طبیعتاً این شرایط باعث افزایش روند مهاجرت به تهران و شهرهای بزرگ شده است. همچنین این موضوع سبب ناباشت جمعیت در تهران شده که خود این مسئله نیز اسپینزا خواهد بود. وی ادامه داد: بنابراین به لحاظ توسعه، مناطق ذکر شده دچار بحران شدند و شهروندان این مناطق به اقداماتی، چون قاچاق سوخت، کولبری و فعالیت‌هایی از این دست روی آوردند که متأسفانه در شان مردم نیست و برای اقتصاد کشور نیز امری اسپینزا به حساب می‌آید. این کارشناس مسائل سیاسی عنوان کرد: به اعتقاد من بهترین راه برای آینده این است که یکی از کرسی‌های کابینه را به موضوع استان‌های محروم و مرزنشین اختصاص دهد، یعنی بتوانیم در سطح یک وزارتخانه و معاون رئیس‌جمهور توجه ویژه به این مناطق داشته باشیم.

«اگر اسرائیل بخواهد وارد جنگ

فراگیر شود، ما برای آن آماده‌ایم، هر گونه جنگ گسترده اسرائیل علیه لبنان با ویرانسی و خرابی و کوچ و آوارگی در اسرائیل روبرو خواهد شد، مقاومت برای نبرد آماده است و هرگز اجازه تحقق هیچ پیروزی را به اسرائیل نخواهد داد، تصمیم ما این است که جنگ گسترش نیابد، ولی اگر بر ما تحمیل شود، وارد آن خواهیم شد»
با این سخنان، نعیم قاسم معاون دبیرکل حزب الله از طریق شبکه‌های اینترنتی برای انجام عملیات تهدیدهای اسرائیل برای انجام عملیات گسترده در لبنان پاسخ داد.

در طول هشت ماه گذشته، اسرائیل چندین مانور نظامی در شمال فلسطین برگزار کرد و ده‌ها بار از زبان نتانیاهو نخست وزیر، گالاتت وزیر دفاع،هالوی رئیس ستاد مشترک ارتش و وزیران دیگر همچون بن غفیر وزیر امنیت داخلی، اسنوموتزچ وزیر دارایی و یسررائیل کاتس وزیر خارجه به اظهارات تهدیدآمیز پرداختند. در این زمینه کاتس روز اول مه گذشته به هماتی فرانسوی خود گفته بود که اگر حزب الله از شمال رود لیطانی عقب‌نشینی نکند، اسرائیل به جنگ فراگیر با آن نزدیک خواهد شد.

در مقابل اما، حزب الله عملیات خود را تقویت کرده و آن را گسترش داده است و امکان اینکه حزب الله عملیات خود و همبستگی با غزه را پایان دهد، اگر نگوییم غیرممکن، بعید است، چرا که عملاصداقت و درستی آنچه حسن نصرالله دبیرکل حزب الله و نعیم قاسم معاون درباره به هم پیوستگی مسیرها میان بیروت و غزه گفته‌اند، اثبات شده است. این پیامی است که آموس هوکشتاین فرستاده آمریکا بارها در جریان سفرهای خود به بیروت و تسل آویو برای میانجیگری و توقف درگیری شنیده بود.

بنیامین نتانیاهو با وجودی که در رسیدن به اهداف خود شکست خورده، همچنان بر مخالفت با آتش بس دائمی در نوار غزه اصرار می‌ورزد و بارها از طریق رفتار سیاسی خود در برابر تلاش‌های میانجی‌گرانه مصر و قطر، آتش بس را رد کرده است. حتی وی وزیرانش به تردیفاکتی در خصوص آنچه بایدن رئیس‌جمهور آمریکا در روز سی و یکم مه گذشته مطرح کرد و آن را طرح اسرائیلی خواند، پرداختند و او را متهم کردند که دیدگاه اسرائیل را به دقت منتقل نکرده و آن را اشتباه برداشت کرده است. در ادامه تل آویو از موافقت با قطعنامه شورای امنیت که خواهان آتش بس در غزه شده، صرف نظر از جزئیات و سنازکارهایی که فرصت شانه خالی کردن از توقف تجاوزات دائمی به غزه را برای اشغالگران فراهم می‌کند، خودداری کرد.

ادامه مخالفت اسرائیل با آتش بس دائمی و عقب نشینی فراگیر از نوار غزه به این معناست که جنگ و تجاوز به نوار غزه در جنوب و درگیری با حزب الله در شمال هرگز متوقف نخواهد شد و البته این امر پیامدهای بزرگ و هزینه‌های سنگین و گزافی برای تمام طرف‌ها از جمله تل آویو خواهد داشت. در سطح اجتماعی آمار آوارگان اسرائیلی افزایش یافته و به حدود دویست و پنج هزار اسرائیلی یعنی میانگین چهار درصد ساکنان اسرائیل رسیده و هزینه‌های اقتصادی مستقیم تجاوز به غزه طی ۶ ماه اول جنگ به حدود ۶۰ میلیارد دلار و منجر به کاهش ۲۲ درصد تولید ناخالص داخلی شده است. رنج و مشکلات افسران و سربازان ارتش خسته از هشت ماه پیش افزایش یافته است به طوری که حدود ۴۵ درصد ادوات سنگین ارتش در خلال نبردها در غزه منهدم شده و یا از کار افتاده است، این در حالی است که ده‌ها هزار کشته و مجروح و بیمار روانی هم روی دست اسرائیل مانده و حدود ۳۰۰ هزار نیروی ذخیره هم بر اساس طرح انداز زمانی فراخوانده شده اند، این در حالی است که ارتش به فراخواندن حدود ۵۰ هزار نیروی دیگر نیاز دارد که این وضع منجر به تشدید

الجزیره بررسی کرد

امکان جنگ اسرائیل و حزب‌الله

مستقیم از هم‌پیمانانش در این نبرد وحشت دارد که در این صورت ثبات تمام منطقه تهدید شده و منافع بسیاری از کشورها از جمله ایالات متحده آمریکا به خطر می‌افتد که آن را طرف مستقیم در این نبرد قرار خواهد داد و این امر با اولویت‌های آمریکا تعارض دارد، چرا که اولویت‌هایش مقابله با رشد و پیشرفت چین و توسعه‌طلبی روسیه در اوکراین و شرق اروپا است.

۴- **نیاسامانی و اشفتگی اجتماعی و سیاسی جبهه داخلی اسرائیل**
از نسوی دیگر، می‌بینیم که میان طیف‌های لائیک و مذهبی در اسرائیل بر سر معاف شدن حریدی‌ها از خدمت اجباری سربازی اختلاف درگرفته و نیز درخواست خانواده‌های سربازان از آن‌ها برای ترک ارتش و نمرد افزایش یافته و بخش وسیعی از ایزویست‌ها به بنیامین نتانیاهو متقاعد می‌کنند که به خاطر محاسبات و انتفاع شخصی و سیاسی خود و هم‌پیمانانش در جریان افراط گرایی دینی مانند اسنوموتزچ و بن غفیر، جنگی را به نام اسرائیل به راه انداخته است. از سوی دیگر برخی داعم‌ها وجود دارد که ممکن است بنیامین نتانیاهو و راست‌گرایان افراطی همراه وی را به جنگ علیه حزب الله تحریک کند که شامل:

۱- **اسرائیل در باتلاق غزه غرق است**
اسرائیل در رسیدن در اهداف خود در غزه شکست خورده و از جنگ فرسایشی رنج می‌برد که ممکن است بر اساس ارزیابی‌های دستگاه‌های اطلاعاتی آمریکا و نهادهای اسرائیلی مانند ارتش و دستگام‌های امنیتی طولانی شود، وقتی اسرائیل در کسب پیروزی و یکسره کردن جنگ در غزه به نفع خود ناتوان است، چطور می‌تواند بر حزب الهی پیروز شود که در زمینه تسلیحاتی از نظر کمی و کیفی قوی‌تر است.

۲- **آمریکا خواهان جنگ گسترده علیه حزب الله نیست**
واشنگتن از پیامدهای جنگ می‌ترسد، زیرا در چنین جنگی، اسرائیل باید در زمینه نظامی، امنیتی، اقتصادی و سیاسی پیروز شود که این امر چالشی در برابر دولت آمریکا خواهد بود که وارد انتخابات ریاست جمهوری شده است و جو بایدن هم از کاهش محبوبیت خود در سناپه انتقادهای شدید بخش‌های گسترده‌ای از جوانان آمریکایی و اقلیت‌های مسلمان و عرب و رنگین پوستان و آزادی‌طلبان از وی به سبب رنج و مشکلات افسران و سربازان ارتش خسته از هشت ماه پیش افزایش یافته است به طوری که حدود ۴۵ درصد ادوات سنگین ارتش در خلال نبردها در غزه منهدم شده و یا از کار افتاده است، این در حالی است که ده‌ها هزار کشته و مجروح و بیمار روانی هم روی دست اسرائیل مانده و حدود ۳۰۰ هزار نیروی ذخیره هم بر اساس طرح انداز زمانی فراخوانده شده اند، این در حالی است که ارتش به فراخواندن حدود ۵۰ هزار نیروی دیگر نیاز دارد که این وضع منجر به تشدید

میدترانه و ورود ایران به خط حمایت

۳- **آمریکا خواهان تبدیل جنگ گسترده علیه حزب الله به یک جنگ منطقه‌ای نیست**

واشنگتن از تبدیل شدن جنگ به جنگ منطقه‌ای با ورود کشورها و ساختارهای سیاسی دیگر در سوریه، عراق و شرق مدیترانه و ورود ایران به خط حمایت

مردن دیپلماسی»
بررسی کرد

پادشاه اردن در مخصه

جمهوری اسلامی در ۱۹ آوریل از حریم هوایی کشورش به اسرائیل عبور می‌کردند و همچنین با سرکوب تظاهرات طرفداران فلسطینی در ماه مارس و آوریل، خود را در سبیل انتقادات قرار داده است.

ملک عبدالله سرنگونی پهپادهای ایرانی در حریم متحد نزدیک ایلات متحده دفاع از کشورش دانست و تأکید کرد: اردن میدان جنگ برای هیچ طرفی نخواهد بود.
با این حال، ملک عبدالله که به حمایت نظامی و اقتصادی ایالات متحده وابسته است، چه بسا چاره‌ای جز سرنگونی هواپیماهای بدون سرنشین نداشته است.
منتقدان در شبکه‌های اجتماعی تصاویری از پادشاه اردن منتشر کردند که پرچم اسرائیل را به دور پیشبند و لباس نظامی اسرائیل را بر تن دارد. آن‌ها با جملاتی مانند «خان» و «روسک خیمه‌سازی غربی» او را مورد خطاب قرار دادند.
حمید جهنیان، یک مهندس ارنی، به ملک عبدالله تبریک گفت «که نه‌تنها در حمایت از هووطن عرب فلسطینی ناکام ماند، بلکه نمای بیشتری بر حمایت از نسل‌کشی آن‌ها از خود نشان داد». منابع اردنی مدعی هستند که اخوان‌المسلمین سازمان‌دهنده این اعتراضات است. تقریباً

شنبه ۲ تیر ۱۴۰۳ - ۱۵ خرداد ۱۴۴۵ - ۲۲ ژوئن ۲۰۲۴ - سال بیست‌وسوم - شماره ۶۲۹

نگه

تحلیلی بر ادراک جنگ در نظام بین‌الملل

«سینا عمادی» در یادداشتی برای دیپلماسی ایرانی می‌نویسد:در نظریه‌های روابط بین‌الملل به ویژه رئالیسم و نئورئالیسم جنگ حاصل برهم خوردن موازنه قدرت بازیگران در سطوح منطقه‌ای و جهانی است. اما در کنار توازن قدرت، ذهنیت بازیگران نیز در اقدام به نوع جنگ مهم است. ممکن است در شرایطی اقدام به جنگ محدود و در شرایطی دیگر اقدام به جنگ وسیع نمایند. جنگ‌های جدید را می‌توان بر اساس «زمان وقوع» و «میزان و شدت تلفات» به دو نوع جنگ محدود و جنگ کامل یا وسیع تفکیک کرد. در این نوشتار منظور از جنگ محدود جنگی است که زمان جنگ و شدت تخریب و تسلیحات استفاده شده نیز محدود است مانند شلیک چند موشک یا پهپاد در جریان جنگ. اما جنگ وسیع در زمان طولانی و با شدت تخریب وسیع انجام می‌گیرد. در جنگ محدود؛ اگر زمان کوتاه ولی شدت تخریب، بالا باشد دیگر آن یک جنگ محدود نیست و به جنگ کامل تبدیل شده است.

این وضعیت با فناوری‌های نوین نظامی امکان پذیر شده است و ممکن است در چند ثانیه صدها یا هزاران موشک شلیک شود و دامنه تخریبی داشته باشد یا ممکن است از تسلیحات نظامی بسیار مرگبار مانند هسته‌ای استفاده شود که در زمان کوتاه دامنه تخریبی وسیع دارند؛ بنابراین می‌توان گفت در جنگ محدود، «زمان کوتاه» شرط لازم هست اما شرط کافی نیست و «دامنه تخریب» هم باید محدود باشد. در جنگ وسیع اگر «زمان طولانی و «شدت تخریب» کم باشد، با هم جنگ وسیع است.

تاریخ اشکالی مختلفی را تجربه کرده‌اند، زمانی جنگ با اختراع باروت و اسلحه فاصله طرفین در جنگ‌ها بین طرفین به صورت شمشیر و روبرو با حداقل فاصله تا حدی افزایش یافت و طرفین در فاصله چند متری یا چند کیلومتری با هم‌دیگر می‌جنگیدند. با اختراع ابزارهای جدید نظامی مانند هواپیما، فاصله طرفین در جنگ با هم بیشتر شد و جنگ نه فقط در میدان رزم بلکه در داخل شهرها به صورت بمباران‌های هوایی امکان وقوع داشت. در مرحله بعد با اختراع نسل جدید از موشک‌های نقطه زن و بالستیک خود جدیدی در جنگ‌ها ایجاد شد و موجب رویکردی جدیدی در جنگ‌ها شد. همان قدر که در جنگ‌های اولیه «فاصله» کم و «دقت» هم کم بود در جنگ‌های جدید، فاصله‌ها به شدت افزایش یافته، اما دقت به حداکثر ممکن رسیده است.

جنگ‌ها دارای حداقل دو طرف با ادراک متفاوت هستند. این که چرا وین دو بازیگر در مقطعی ممکن است جنگ محدود شکل بگیرد و چه زمانی جنگ کامل، مشخص‌های مختلف از جمله ادراک از میزان قدرت خود و داخلی بستگی دارد. بر این اساس در این نوشتار درصدد تفکیک حالات ادراک جنگ در کنش‌گران بر اساس دو نوع جنگ محدود و جنگ وسیع هستیم که چهار حالت ذیل متصور است.

ادراک جنگ محدود در مقابل جنگ محدود
در این‌ نوع جنگ، طرفین خواهان اجتناب از جنگ وسیع بوده و مصمم هستند تنش را تا حداکثر ممکن مدیریت نمایند. در مواردی که دیگر این تنش غیرقابل اجتناب باشد و نتوان آن را مدیریت کرد، به جنگ محدود بسنده خواهد شد. این دیدگاه هم از طرف کنش‌گر و هم از طرف اقدام‌گر دنبال می‌شود. در عبارت دیگر هم بازیگری که اقدام به کنش و فرار کردن ضربه اول نماید از جنگ محدود در مقابل جنگ محدود درصدد فرار از تنش خواهد شد. این موضوع «ضربه» در مقابل بازیگر اول و «مقدم ناووش» در زمینه ضربه محدود است. پس از جنگ محدود در بین طرفین احساس می‌شود. پس از جنگ محدود، ضربه اول محدود توسط بازیگر اول با احتیاط وارد می‌شود؛ زیرا از پاسخ نامتخص طرف دوم عقب نشینی کامل ارتش اشغالگران از نوار خود یعنی توقف تجاوزات به نوار غزه و عقب نشینی کامل ارتش اشغالگران از نوار غزه برسد، منطقه را در لبه پر نگاه جنگ و نزاع طولانی قرار می‌دهد که پیش‌بینی پیامدهای آن با طولانی شدن زمان و شتاب فزاینده‌ای که در برابر کشورها و معیارهای منطقه‌ای و بین‌المللی آمریکا مستحکام است، ولی نتانیاهو و راست‌گرایان افراطی ممکن است ضف دولت آمریکا در دوران انتخابات و نیاز آن به حمایت لابی‌های صهیونیستی در واشنگتن را فرضی برآید خواهد و ادامه حیات این کشور از اسرائیل در صورت ورود

۲۲ درصد از اردنی‌ها بیکار هستند و حدود نیمی از جوانان قادر به یافتن شغل نیستند، همین مسأله سبب شده تا مقامات نگران آن باشند که تظاهرات طرفداران فلسطینی به اعتراضات اجتماعی و اقتصادی تبدیل شود. وضعیت پیچیده ملک عبدالله که مدت‌هاست متحد نزدیک ایلات متحده است، نشان می‌دهد که جنگ غزه پتانسیل بی‌ثبات کردن بیشتر خاورمیانه را دارد. فشار بر ملک عبدالله می‌تواند جرقه تغییرات در چندین منطقه کلیدی خاورمیانه از جمله اسرائیل و عراق بزند. احتمالاً ملک عبدالله نفع را در فشار افکار عمومی اسرائیل بر محدود شدن فضا برای مانور بنیامین نتانیاهو، آزادی اسیران در اختیار حماس، پایان‌دادن به جنگ غزه و وادار کردن اسرائیل به توقف تهاجم خود به غزه از طریق دادگاه‌های بین‌المللی می‌بیند. ملک عبدالله همچنین ممکن است تصمیم‌گیری صدر، روحانی شیعه عراقی را برای ورود مجدد به سیاست و رقابت در انتخابات سال آینده در این قالب ببیند که در دو صد است تا «چارچوب هماهنگی» مورد حمایت ایران را، که پشتوانه اصلی دولت محمد شیعه السودانی است، به چالش بکشد.